

**Uchwała Nr XVIII/105/2012
Rady Powiatu w Ostrołęce
z dnia 27 kwietnia 2012 roku**

w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrołęckim na lata 2012 – 2014”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001r. Nr 142 poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.) – *uchwala się, co następuje:*

§ 1.

Przyjmuje się do realizacji „Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrołęckim na lata 2012 – 2014”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do projektu
uchwały nr XVIII/105/2012
Rady Powiatu w Ostrołęce
z dnia 27 kwietnia 2012 roku

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrołęckim na lata 2012 – 2014

Ostrołęka, 2012

Spis treści:

I. Wstęp	3
II. Charakterystyka pieczy zastępczej w Polsce	4
III. Charakterystyka sytuacji rodzin w powiecie ostrołęckim	6
IV. Organizacja pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce od 1 stycznia 2012r.	11
V. Rozwój pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014.....	13
VI. Cele programu, sposób realizacji celu, oczekiwane rezultaty	14
VII. Przewidywane źródła finansowania	20
VIII. Harmonogram działań	20
IX. Monitorowanie Programu	22

I. Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.), obowiązująca od dnia 1 stycznia 2012r., nakłada na powiaty obowiązek tworzenia 3 – letnich programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Programy te mają służyć lepszej i bardziej zintegrowanej pomocy ze strony różnych instytucji samorządowych na rzecz rodzin i systemu pieczy zastępczej.

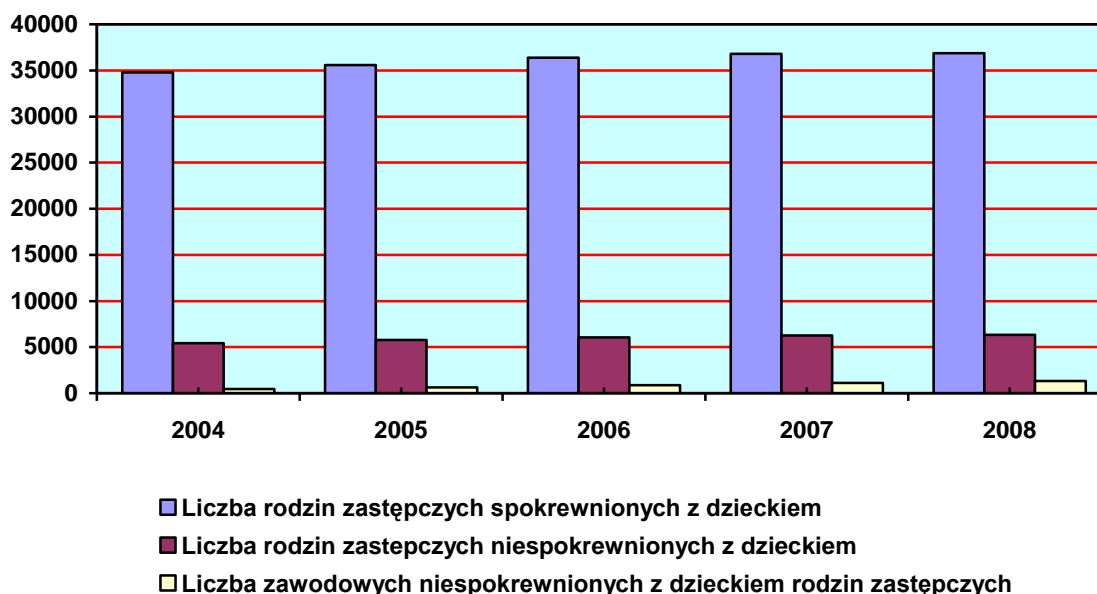
Nowa ustawa główny nacisk kładzie na pracę z rodziną biologiczną, poszerzając możliwości jej wsparcia. Stąd wprowadzono do gmin stanowiska dla asystentów rodziny; rodziny biologiczne będą mogły również korzystać z pomocy specjalistów, rodzin wspierających, dziennych ośrodków wsparcia, a także w przypadkach przemocy z pracy zespołów interdyscyplinarnych, tworzonych w gminie (na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - Dz. U. z 2005r. Nr 180 , poz. 1493, z późn. zm.).

Powiat ze swej strony zapewnia dzieciom pieczę zastępczą w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Do jego zadań należy także organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą, pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka oraz zapewnianie szkoleń dla już funkcjonujących rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka, rodzin pomocowych oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego. Ważne jest również wsparcie, jakim należy objąć pieczę zastępczą w postaci grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa. Dodatkowo, powiat od 1 stycznia 2012r. może zatrudnić koordynatorów pieczy zastępczej, którzy będą odpowiedzialni za pomoc rodzinom zastępczym oraz za współpracę z asystentami rodzinnymi z gmin w sprawie dzieci umieszczanych w zastępczym środowisku rodzinnym. Od 1 stycznia 2015r. zatrudnienie koordynatorów pieczy zastępczej będzie obligatoryjne. Holistyczne podejście do rodziny ma przeciwdziałać dopuszczeniu do sytuacji, w których dzieci muszą trafić do pieczy zastępczej.

II. Charakterystyka pieczy zastępczej w Polsce

Według danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Departamentu Polityki Rodzinnej na przestrzeni ostatnich lat znacząco wzrosła liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci, które się w nich wychowywały i wychowują.

Rysunek 1. Liczba rodzin zastępczych i dzieci wychowujących się w tych rodzinach w latach 2004 - 2008



Ostatnie pełne dane pochodzą z 2009r. Na ich podstawie można zauważyć, że rodziny spokrewnione z dzieckiem (według klasyfikacji na podstawie ustawy o pomocy społecznej – z dnia 12 marca 2004r. Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.) stanowiły zdecydowaną (sześciokrotną) większość w stosunku do liczby rodzin niespokrewnionych z dzieckiem.

Tabela 1. Liczba rodzin zastępczych i dzieci wychowujących się w tych rodzinach w Polsce w roku 2009

ROK 2009					
Rodziny spokrewnione z dzieckiem		Rodziny niespokrewnione z dzieckiem		Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
36 762	48 111	6 200	9 852	1 483	7 918

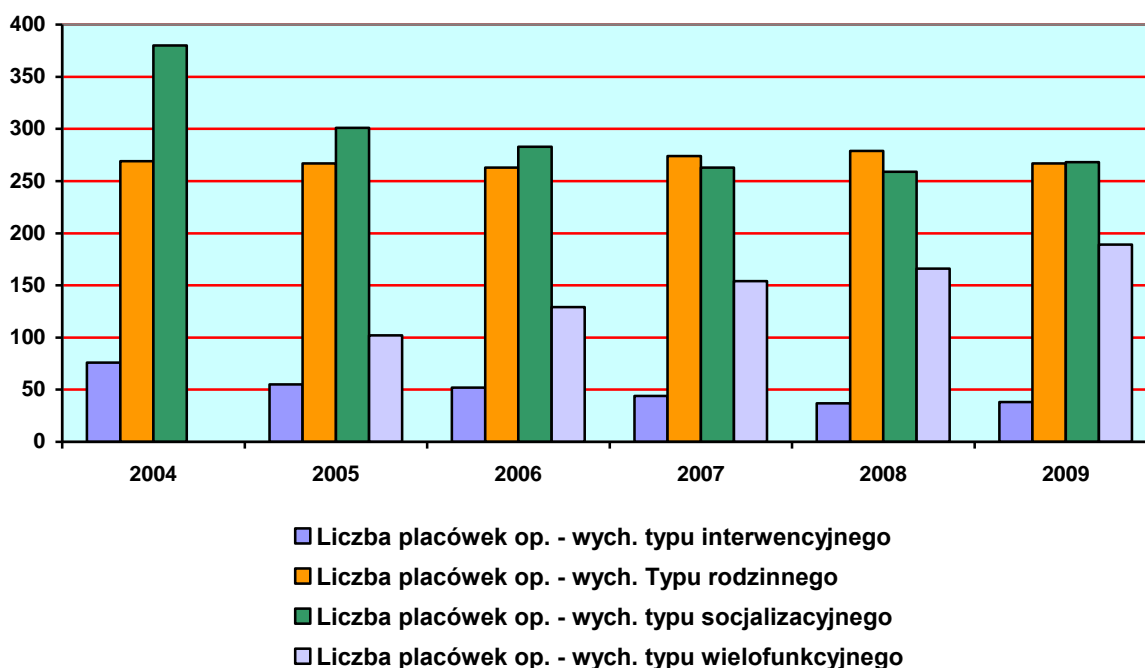
Zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze dzieliły się na: wielodzietne, specjalistyczne i o charakterze pogotowia rodzinnego.

Tabela 2. Liczba zawodowych i niespokrewnionych rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających w Polsce w 2009r.

Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze					
wielodzietne		specjalistyczne		o charakterze pogotowia rodzinnego	
Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
777	4 018	167	387	550	3 608

Jeśli chodzi o placówki opiekuńczo – wychowawcze typu interwencyjnego i socjalizacyjnego, to ich liczba zmniejszała się na przestrzeni lat. Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego pozostawała na podobnym poziomie, natomiast rosła liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych typu wielofunkcyjnego (placówki łączące funkcje placówek socjalizacyjnych i interwencyjnych). Podobnie kształtują się liczby dzieci przebywających w tych placówkach.

Rysunek 2. Liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych w latach 2004 - 2009



Rosnąca liczba rodzin zastępczych i spadająca liczba placówek opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego i socjalizacyjnego pokazuje, że coraz więcej dzieci kierowanych jest do rodzinnej pieczy zastępczej, która powoli zaczyna zastępować instytucjonalną pieczę zastępczą. Coraz częściej do placówek kierowana jest głównie starsza młodzież, która sprawia problemy wychowawcze. Dlatego tak ważne jest, aby placówki te realizowały programy, które pomogą w resocjalizacji swoich podopiecznych.

III. Charakterystyka sytuacji rodzin w powiecie ostrołęckim

W skład powiatu ostrołęckiego wchodzi 11 gmin, w których zamieszkuje prawie 85 tys. osób (dane z GUS za rok 2010).

Jak wynika ze sprawozdań ośrodków pomocy społecznej, w powiecie ostrołęckim ze świadczeń pomocy społecznej w 2010r. skorzystało 3451 rodzin.

Tabela 3. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu ostrołęckiego.

Gminy	Liczba rodzin objętych świadczeniami w 2010r.
Baranowo	243
Czarnia	208
Czerwin	102
Goworowo	453
Kadzidło	518
Lelis	226
Łyse	389
Myszyniec	478
Olszewo – Borki	400
Rzekuń	294
Troszyn	140
Razem w powiecie:	3451

W rodzinach objętych pomocą mamy do czynienia z nagromadzeniem się wielu problemów społecznych: ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo – wychowawcza, długotrwałe lub ciężkie choroby, niepełnosprawność, alkoholizm, czy rozpad rodziny spowodowany wyjazdem za granicę w poszukiwaniu pracy.

Tabela 4. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z uwzględnieniem powodów ich przyznania.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2010r.												
Powody przyznania pomocy	Baranowo	Czarnia	Czerwin	Goworowo	Kadzidło	Lełis	Łyse	Myszyniec	Olszewo - Borki	Rzekuń	Troszyn	Razem
Ubóstwo	225	202	60	274	462	167	279	417	393	220	95	2794
Sieroctwo	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Bezdomność	1	0	1	5	2	2	1	3	3	4	0	22
Ochrona macierzyństwa	0	79	14	52	0	86	10	88	49	44	29	451
Bezrobocie	97	34	35	125	175	117	60	157	186	185	53	1224
Nieppełnosprawność	42	29	12	120	80	46	21	116	48	65	18	597
Choroba	14	45	30	123	142	32	46	126	69	132	13	772
Bezradność w sprawach op - wych i prowadzenia gospodarstwa domowego	38	62	46	279	179	51	77	161	56	55	65	1069
Przemoc	0	5	0	2	0	0	0	2	6	2	0	17
Alkoholizm	2	24	0	32	88	7	4	25	22	35	10	249
Narkomania	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	1	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	0	4	0	0	1	1	5	3	0	15
Inne	2	2	0	4	2	2	1	4	0	6	2	25

Mieszkańcy powiatu ostrołęckiego korzystają w ośrodkach pomocy społecznej z różnych form wsparcia. Znaczącą formą pomocy jest dożywianie, przede wszystkim dla dzieci w szkołach, zasiłki celowe, okresowe, usługi opiekuńcze, pomoc rzeczowa (żywność, odzież).

Rodziny korzystają także ze wsparcia psychologicznego i prawnego w Poradni Rodzinnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Problemy, z jakimi najczęściej zgłaszają się klienci to: przemoc w rodzinie, alkoholizm któregoś z członków rodziny, kłopoty wychowawcze z dziećmi, problemy małżeńskie i problemy finansowe.

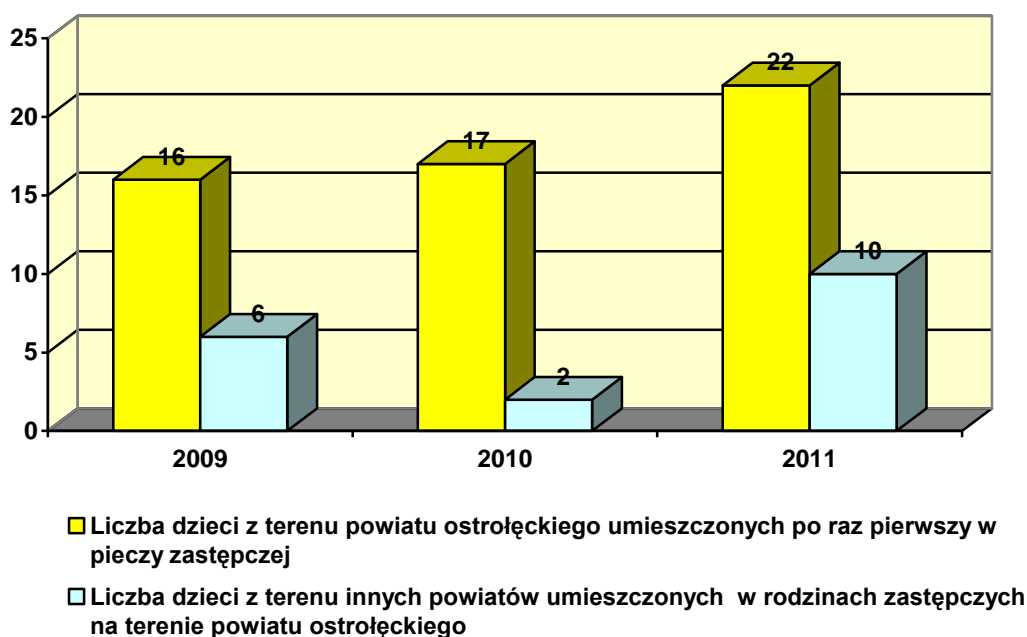
Tabela 5. Działalność Poradni Rodzinnej

	2009r.	2010r.	2011r.
Liczba udzielonych porad psychologicznych w Poradni Rodzinnej	407	385	516
Liczba rodzin objętych pomocą długofalową	20	18	18
Liczba osób korzystających z porady w Poradni Rodzinnej	170	194	256
Liczba udzielonych porad prawnych w Poradni Rodzinnej	21	42	24

Terapeuta zatrudniony w ramach umowy – zlecenie od 2010r. wspiera osoby w środowiskach rodzin zastępczych, które często wymagają pomocy w rozwiązywaniu rodzinnych problemów wychowawczych.

Pomimo wsparcia ośrodków pomocy społecznej, które dotychczas najczęściej polegało na pomocy finansowej, rzeczowej lub w formie usług, wsparcia Poradni Rodzinnej, zaangażowania szkół, nadal w każdym roku zachodzi konieczność umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną.

Rysunek 4. Liczba dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej.



PCPR we współpracy z Sądem, kuratorami stara się, aby dzieci zabierane ze środowisk biologicznych trafiały do rodzin zastępczych, które w najlepszy i najmniej traumatyczny sposób dla dzieci podejmują się nad nimi opieki i wychowania.

Tabela 6. Liczba rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach w powiecie ostrołęckim w latach 2009 – 2011

		2009r.	2010r.	2011r.
Liczba rodzin zastępczych		60	61	62
W tym:	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	49	52	50
	Liczba zawodowych niespokrewnionych rodzin zastępczych	7	7	9
	Liczba rodzin zastępczych niespokrewnionych	4	2	3
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych		120	123	132
W tym:	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych spokrewnionych	71	72	73
	Liczba dzieci przebywających w zawodowych niespokrewnionych rodzinach zastępczych	32	36	42
	Liczba dzieci przebywających w zawodowej niespokrewnionej rodzinie zastępczej o charakterze pogotowia rodzinnego	11	12	13
	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych niespokrewnionych	6	3	4
Liczba dzieci z terenu innych powiatów przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu ostrołęckiego		22	23	31

Mając na względzie integrację środowisk zastępczych, dzieci w nich przebywających, a także dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym, przebywających w naturalnych rodzinach Powiat corocznie organizuje świąteczną akcję „I Ty możesz spotkać Mikołaja”, przygotowując paczki świąteczne dla dzieci i spotkanie opłatkowe.

Dotychczasowe działania Centrum pozwalają na bieżące rozwiązywanie problemów zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w rodzinach zastępczych. Co roku pozyskiwani są kandydaci do pełnienia tej roli, po czym odbywają szkolenie i zdobywają kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Zdarzają się jednak sytuacje, kiedy Sąd podejmuje decyzję o umieszczeniu dziecka w placówce. Dotyczy to najczęściej przypadków dorastającej młodzieży (15 – 17 lat) stwarzającej problemy opiekuńczo-wychowawcze. Młodsze dzieci umieszczane są w rodzinach zastępczych bądź w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego, w których może przebywać do ośmiorga dzieci. Na terenie powiatu ostrołęckiego funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego tj. w Myszyńcu i Nowej Wsi Wschodniej.

Tabela 7. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2009 – 2011

	2009r.	2010r.	2011r.
Liczba dzieci z powiatu ostrołęckiego przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w innych powiatach	18	16	16
Liczba dzieci przebywających w rodzinnych domach dziecka na terenie powiatu ostrołęckiego	13	15	18
Razem:	31	31	34

Dotychczasowe działania pracowników PCPR, OPS, kuratorów zawodowych i społecznych skierowane do rodzin biologicznych w celu umożliwienia dzieciom powrotu do środowiska rodzinnego nie przynoszą oczekiwanych efektów. Zależy to przede wszystkim od zaangażowania rodziny naturalnej i jej determinacji, aby dzieci odzyskać.

Tabela 8. Liczba dzieci powracających do środowisk rodzinnych w latach 2009-2011

	2009r.	2010r.	2011r.
Liczba dzieci powracających do środowisk rodzinnych przed 18 rokiem życia	2	9	8

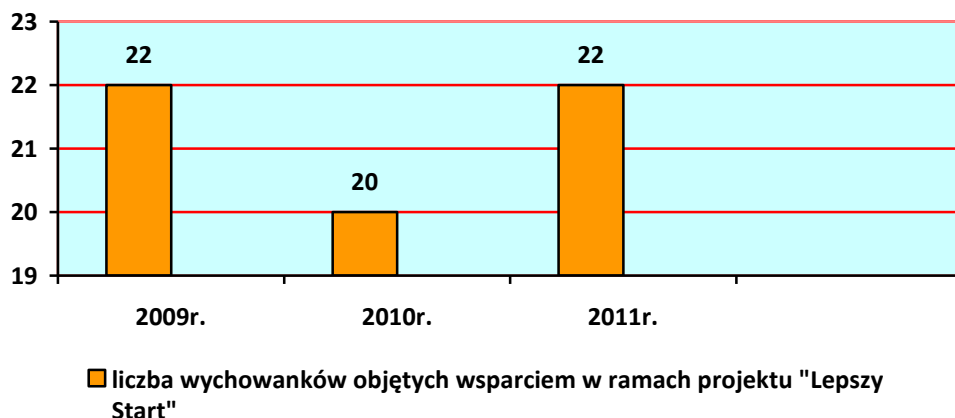
Najczęściej dzieci przebywają w rodzinach zastępczych, placówkach do ukończenia 18. roku życia. Obowiązujące przepisy pozwalają na pobyt osobie, która osiągnęła pełnoletność, w dotychczasowej rodzinie zastępczej do czasu ukończenia nauki, jednak tych osób jest niewiele, młodzież dąży, aby być „dorosłym, niezależnym” i korzysta z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki.

Tabela 9. Liczba pełnoletnich wychowanków w powiecie ostrołęckim pobierających pomoc pieniężną z tytułu kontynuowania nauki w latach 2009 – 2011

	w 2009r.	w 2010r.	w 2011r.
Wychowankowie rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych pobierający pomoc pieniężną z tytułu kontynuowania nauki	38	33	34

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje projekt „Lepszy Start” współfinansowany ze środków EFS, w ramach którego corocznie wsparciem zostaje objęta m. in. grupa pełnoletnich i małoletnich (17 lat) wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych. Mają oni możliwość uczestniczenia w indywidualnych zajęciach z psychologiem i doradcą zawodowym, zrobienia kursów zawodowych, wzięcia udziału w wyjazdowych warsztatach kompetencji społecznych.

Rysunek 5. Liczba uczestników projektu „Lepszy Start”



IV. Organizacja pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie od 1 stycznia 2012r.

Zgodnie z art. 76 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. starosta wyznacza jednostkę organizacyjną powiatu lub podmiot do wypełniania obowiązków organizatora pieczy zastępczej.

Na mocy Zarządzenia Starosty Ostrołęckiego Nr 24/2011 z dnia 17 października 2011r. w sprawie wyznaczenia organizatora pieczy zastępczej, funkcję organizatora pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce, tworząc jednocześnie w jednostce zespół do spraw pieczy zastępczej.

Do zadań organizatora pieczy zastępczej należy w szczególności:

- prowadzenie naboru kandydatów, szkolenie i kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka poprzez prowadzenie działalności diagnostyczno – konsultacyjnej;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji oraz wsparcia w ramach grup wsparcia i rodzin pomocowych, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;

- prowadzenie poradnictwa i terapii oraz pomocy prawnej dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy warunków bytowych i mieszkaniowych, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej od 1 stycznia 2012r. są:

1. rodzina zastępcza:

- *spokrewniona* – którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący rodzeństwem dziecka bądź wstępnymi;
- *niezawodowa* – którą tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (dotychczas zwane one były również spokrewnionymi);
- *zawodowa* – w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego lub zawodowa specjalistyczna (dotychczas były to rodziny zawodowe niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze);

2. rodzinne domy dziecka – nowa forma rodzinnej pieczy zastępczej, zapewniająca opiekę i wychowanie dla dzieci. W rodzinnym domu dziecka może przebywać do 8. dzieci.

Tabela 10. Liczba rodzin zastępczych w powiecie ostrołęckim na dzień 1 stycznia 2012r.

Rodzaj rodziny zastępczej		Dane na 1 stycznia 2012r.
Spokrewniona rodzina zastępcza		26
Niezawodowa rodzina zastępcza		18
Zawodowa rodzina zastępcza	W tym:	9
Zawodowa rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego		1
Razem:		54

V. Rozwój pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014

Jak wynika z Tabeli 6. w 2011 roku w rodzinach zastępczych na terenie naszego powiatu przebywało 132 dzieci. Tabela ta nie uwzględnia jednak liczby dzieci z terenu powiatu ostrołęckiego umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach na terenie innych powiatów. Powyższe dane pokazuje Tabela 11. Z informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej w latach 2012 – 2014 umieszczeniem w pieczy zastępczej zagrożonych jest 76 dzieci.

Tabela 11. Charakterystyka pieczy zastępczej ze względu na gminy

Gmina	Liczba rodzin zastępczych na terenie gminy w roku 2011	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej z terenu gminy w roku 2011				Liczba dzieci po raz pierwszy umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy w 2011r.		Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014 z terenu gminy
		w rodzinnej		w instytucjonalnej		w rodzinnej	w instytucjonalnej	
		na terenie powiatu ostrołęckiego	na terenie innych powiatów	na terenie powiatu ostrołęckiego	na terenie innych powiatów			
Baranowo	6	19	1	0	0	7	0	10
Czarnia	0	0	0	0	0	0	0	0
Czerwin	6	6	0	0	1	0	0	0
Goworowo	3	5	0	7	1	0	0	10
Kadzidło	12	12	1	0	1	0	1	6
Lelis	5	5	1	3	2	0	0	8
Łyse	1	8	0	0	2	0	0	3
Myszyniec	12	12	2	0	2	0	0	0
Olszewo – Borki	10	11	0	0	0	4	0	19
Rzekuń	4	16	2	1	7	2	4	11
Troszyn	3	8	0	0	0	4	0	9
Razem	62	102	7	11	16	17	5	76

Kuratorzy zawodowi współpracują z pracownikami PCPR i OPS w zakresie sprawowania opieki nad małoletnimi dziećmi w rodzinach biologicznych. Obecnie liczba nadzorów kuratorskich w sprawach opiekuńczych wynosi 264, objętych jest nimi 416 dzieci.

Z powyższych danych wynika, że jest potrzeba tworzenia nowych zawodowych rodzin zastępczych, w których będą mogły znaleźć opiekę dzieci jej pozbawione.

**Tabela 12. Limit utworzenia/przekształcenia rodzinnej pieczy zastępczej na lata
2012 – 2014**

	2012r.	2013r.	2014r.
Liczba utworzonych nowych rodzin zastępczych zawodowych	1	2	3
Liczba przekształconych rodzin zastępczych niezawodowych w zawodowe	-	2	2
Liczba przekształconych rodzin zastępczych zawodowych w rodzinne domy dziecka	-	1	1

VI. Cele programu

Cel główny:

Zbudowanie w powiecie ostrołęckim zintegrowanego systemu pieczy zastępczej.

Cel szczegółowy nr 1

Poprawa sytuacji rodzin dysfunkcyjnych dzięki rozwojowi profilaktyki.

Sposób realizacji celu:

Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu poprawę sytuacji rodzin dysfunkcyjnych poprzez stałą współpracę z instytucjami działającymi na terenie powiatu ostrołęckiego tj.: ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, dziennymi ośrodkami wsparcia, organizacjami pozarządowymi i innymi jednostkami wspierającymi dziecko i rodzinę.

Stać współpracę z asystentami rodzinnymi w gminach.

Oczekiwane rezultaty:

- Poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych.
- Zmniejszenie, a w konsekwencji zahamowanie wzrostu liczby dzieci pozbawionych odpowiedniej opieki i wychowania.
- Włączenie w działania profilaktyczne środowiska lokalnego.

Cel szczegółowy nr 2

Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę socjalną, pracę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, asystenta rodziny, poradnictwo specjalistyczne oraz umieszczanie w rodzinnej pieczy zastępczej.

Sposób realizacji celu:

Rozpowszechnianie poradnictwa specjalistycznego poprzez odpowiednio dobraną ofertę specjalistyczną, oraz jej dostępność dla mieszkańców powiatu. W tym celu powiat przewiduje udostępnienie usług prawniczych, psychologicznych, terapeutycznych oraz socjalnych. Dzięki pracy socjalnej, pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i asystenta rodziny w środowisku, rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze otrzymają odpowiednie wsparcie oraz pomoc. Z kolei dzięki zorganizowanej współpracy z innymi specjalistami tj. psycholog, prawnik, terapeuta, itp. prowadzone będą działania mające na celu przezwyciężenie sytuacji problemowej i uchronienie dziecka przed umieszczeniem w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku, gdy wszystkie zamierzone działania nie przyniosą oczekiwanego efektu, a sytuacja dziecka w rodzinie naturalnej będzie się pogarszać, powiat starać się będzie umieszczać dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Jest to bowiem najkorzystniejsze środowisko wychowawcze, które stwarza warunki do prawidłowego rozwoju dziecka.

Oczekiwane rezultaty:

- Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych.
- Zapewnienie opieki dzieciom, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w rodzinie naturalnej poprzez umieszczanie ich, w miarę możliwości, w rodzinach zastępczych,
- Poprawa sytuacji rodziny naturalnej dzięki jej współpracy ze specjalistami.

Cel szczegółowy nr 3***Rozwój systemu zawodowego rodzicielstwa zastępczego*****Sposób realizacji celu:**

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce od wielu lat stara się pozyskiwać nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych poprzez rozprowadzanie ulotek, zamieszczanie artykułów w lokalnej prasie oraz aktywne wspieranie istniejących rodzin zastępczych. Ścisła współpraca z osobami tworzącymi rodziny zastępcze pozwala adekwatnie reagować na problemy pojawiające się w ich środowisku, ale także integruje rodziny i daje możliwość do wymieniania się przez nie doświadczeniami zdobytymi w trakcie pracy z osieroconymi dziećmi. Rodziny mogą korzystać z dodatkowych szkoleń warsztatowych, w trakcie których przewidziane są zajęcia dla opiekunów (rozwijające umiejętności opiekuńczo – wychowawcze), dzieci umieszczonych w rodzinach i dzieci własnych.

Chętni do pełnienia funkcji rodziny zastępczej przechodzą odpowiednie badania psychologiczno – pedagogiczne, sprawdzane są ich warunki mieszkaniowe i bytowe, aby upewnić

się, że będzie to środowisko odpowiednie na przyjęcie dzieci. Osoby zakwalifikowane do dalszego etapu przechodzą intensywne szkolenie, po którym otrzymują zaświadczenie, że mogą pełnić funkcję rodziny zastępczej dla potrzebujących opieki dzieci.

Ważne jest również, aby pamiętać o środowisku lokalnym, w którym żyją rodziny zastępcze (szczególnie szkoły, ośrodki zdrowia, ośrodki pomocy społecznej), aby było ono wsparciem dla opiekunów. Pomoc tych instytucji znacząco poprawiłaby funkcjonowanie rodzin zastępczych i było zachętą dla kolejnych osób do podjęcia się tej trudnej roli.

Oczekiwane rezultaty:

- Większe zainteresowanie problematyką rodzicielstwa zastępczego środowisk lokalnych.
- Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej.
- Rodziny zastępcze podnoszą swoje umiejętności i kwalifikacje.
- Rodziny zastępcze integrują się, co sprzyja tworzeniu się grup wsparcia oraz wzajemnej pomocy.

Cel szczegółowy nr 4

Współpraca z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, w celu wspierania prawidłowego rozwoju dzieci wychowujących się w rodzinie dysfunkcyjnej oraz umieszczonych w pieczy zastępczej

Sposób realizacji celu:

Dla prawidłowego rozwoju dziecka, zarówno tego wychowującego się w rodzinie dysfunkcyjnej, jak i tego umieszczonego w pieczy zastępczej prowadzi się skoordynowane działania wszystkich instytucji i organizacji pozarządowych. Działania te mają przede wszystkim na celu zapewnienie odpowiedniej opieki dziecku, wspomaganie jego prawidłowego rozwoju i wypoczynku.

W związku z powyższym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce będzie kontynuowało współpracę z ośrodkami pomocy społecznej działającymi na terenie powiatu ostrołęckiego, Ośrodkiem Adopcyjnym w Ostrołęce, organizacjami pozarządowymi (Polskim Czerwonym Krzyżem w Ostrołęce, Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Ostrołęce, Związkiem Harcerstwa Polskiego w Ostrołęce) oraz instytucjami (Sądem Rejonowym w Ostrołęce, w tym z kuratorami sądowymi, szkołami, funkcjonującymi na terenie powiatu ostrołęckiego i świetlicami środowiskowymi działającymi na terenie naszego powiatu).

W latach 2012 – 2014 przewiduje się współpracę z powyższymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem, patologią; dofinansowania wypoczynku letniego bądź zimowego dla dzieci

z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego; współorganizacji akcji świątecznej „I ty możesz spotkać Mikołaja” dla dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem oraz dzieci z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego. Dodatkowo tutaj Centrum planuje nawiązać współpracę z asystentami rodzinnymi pracującymi w rodzinach naturalnych i wesprzeć funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych.

Oczekiwane rezultaty:

- Zagrożone środowiska rodzinne zostaną wsparte dzięki koordynacji działań podmiotów funkcjonujących na rzecz dziecka i rodziny.
- Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej skorzystają z zajęć terapeutycznych i profilaktycznych z zakresu uzależnień w trakcie wyjazdów na letni wypoczynek

Cel szczegółowy nr 5

Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych i innych wymienionych w art. 88 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r., Nr 176, poz. 1362 z późn. zm.)

Sposób realizacji celu:

Wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze powinni być przygotowani do samodzielnego, dorosłego życia. W tym celu prowadzi się szereg działań mających na celu ich życiowe usamodzielnienie, m. in. przyznawanie świadczeń w formie pomocy na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie czy usamodzielnienie; zapewnienie wsparcia oraz specjalistycznego poradnictwa; pomoc w uzyskaniu zatrudnienia; pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych także poprzez pozyskanie funduszy na utworzenie mieszkania chronionego. Dodatkową formą pomocy jest możliwość wzięcia udziału w realizowanym projekcie systemowym „Lepszy Start” współfinansowanym ze środków EFS. Uczestnicy projektu mogą ukończyć kurs zawodowy, podnoszący ich kwalifikacje, nabyć umiejętności społeczne poprzez uczestnictwo w warsztatach, uzyskać wsparcie finansowe w formie dofinansowania do kosztów nauki oraz skorzystać z wielu innych ofert. Nową formą pomocy dla pełnoletnich wychowanków objętych procesem usamodzielnienia ma być grupa wsparcia, która pozwoli im na lepsze radzenie sobie z wchodzeniem w dorosłość.

Oczekiwane rezultaty:

- Wychowankowie kontynuujący naukę bądź przygotowujący się do zawodu zostają objęci wsparciem finansowym.
- Wychowankowie dzięki pomocy na usamodzielnienie i pomocy na zagospodarowanie polepszą swoje warunki mieszkaniowe.
- Poprzez wsparcie psychologiczne i terapeutyczne w procesie usamodzielnienia wychowankowie poprawią swoje funkcjonowanie w społeczności lokalnej, komunikację z innymi, itp.
- Pozyskanie funduszy na utworzenie mieszkania chronionego.
- Wychowankowie podniosą swoje umiejętności zawodowe i społeczne dzięki udziałowi w projekcie „Lepszy Start”.
- Wychowankowie będą lepiej przygotowani do wejścia w dorosłe życie dzięki uczestniczeniu w spotkaniach grupy wsparcia.

Cel szczegółowy nr 6***Poprawa więzi rodzinnych i ewentualny powrót dziecka pod opiekę rodziców*****Sposób realizacji celu:**

W ramach pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego są i będą w ciągu najbliższych lat wspierane rodziny w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy ich sytuacji. W tym celu przewiduje się pracę w środowisku rodziny biologicznej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej polegającą na motywowaniu do podjęcia terapii odwykowej, specjalistycznego leczenia czy podjęcia zatrudnienia. Ponadto planowane jest kontynuowanie podtrzymywania prawidłowych kontaktów i relacji rodziców naturalnych z dzieckiem, w tym poprzez organizację spotkań w Poradni Rodzinnej. Dobra współpraca z rodzinami biologicznymi pozwoli przygotować je na powrót dziecka, także po osiągnięciu przez nie pełnoletności

Oczekiwane rezultaty:

- Intensywna praca z rodzinami biologicznymi poprawi ich własną sytuację, więzi rodzinne, a także stworzy szansę powrotu dzieci do środowiska naturalnego.
- Rodziny naturalne będą przygotowane na przyjęcie dziecka po osiągnięciu przez niego pełnoletności, bądź wcześniej.
- Rodzina biologiczna dziecka nawiąże prawidłowe relacje z dzieckiem i będzie zabiegać o kontakt z nim.

Cel szczegółowy nr 7

Poprawa funkcjonowania rodzin zastępczych poprzez wsparcie finansowe, specjalistyczne, kadrowe

Sposób realizacji celu:

Funkcjonujące rodziny zastępcze w codziennej pracy opiekuńczo – wychowawczej napotykają wiele złożonych problemów, których sami często nie są w stanie rozwiązać, w związku z czym te rodziny powinny mieć zapewniony dostęp do psychologa, prawnika, terapeuty. Zachodzi też potrzeba pomocy rodzicom zastępczym w zakresie rozwiązywania trudnych problemów poprzez umożliwienie konsultacji z psychiatrą dziecięcym. Rodziny zastępcze nabywają w trakcie swojej pracy nowych umiejętności, dowiadują się wiele o rozwoju dzieci porzuconych, ich emocjach i zaburzeniach z tym związanych. Dlatego tak ważne jest umożliwienie im spotkań, dzięki którym będą mieli możliwość wymiany doświadczeń, podzielenia się swoimi problemami z wychowywaniem powierzonych im dzieci, ale także opowiedzenia o sukcesach i satysfakcji związanej z opieką nad potrzebującymi dziećmi. Spotkania takie planowane są w formie warsztatów szkoleniowych, grup wsparcia czy wspólnych integracyjnych wyjazdów. Wspólne przebywanie rodzin zastępczych, dzieci, daje możliwość tworzenia nowych rozwiązań trudnych sytuacji, wzmacnia rodziny w pełnieniu ich roli, zachęca do dalszej pracy z dziećmi, stanowi również pewnego rodzaju odpoczynek od codziennych obowiązków.

Rodziny zastępcze oraz prowadzący rodzinne domy dziecka będą mogli skorzystać z różnych form wsparcia, tj.

- dofinansowania do wypoczynku dla dzieci;
- niesprawowania opieki nad dziećmi w ramach wypoczynku;
- pomocy finansowej na utrzymanie mieszkania;
- dodatkowego zatrudnienia osoby do pomocy, opieki nad dziećmi, itp.

Oczekiwane rezultaty:

- Poprawa codziennego funkcjonowania rodzin zastępczych.
- Poprawa relacji między rodzicami zastępczymi a dziećmi.
- Niwelowanie zjawiska wypalenia zawodowego w rodzinach zastępczych.
- Funkcjonująca grupa wsparcia i inne formy integracji rodzin zastępczych.

Cel szczegółowy nr 8

Pozyskanie bazy lokalowej i kadry do realizacji zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej

Sposób realizacji celu:

Aby w pełni zrealizować wszystkie powyższe cele niezbędne jest pozyskanie lokalu (co najmniej jednego pomieszczenia do zafunkcjonowania zespołu do spraw pieczy zastępczej) oraz zatrudnienia fachowego personelu. Zwiększenie liczby pomieszczeń Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce pozwoli na zatrudnienie w 2012r. organizatora pieczy zastępczej (1 etat) oraz 1 koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, natomiast w latach 2013 – 2014 według potrzeb. Obecnie zajmowane przez tut. Centrum pomieszczenia nie dają możliwości zwiększenia kadry naszej instytucji, co przekłada się na trudności w realizacji nowych zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Oczekiwane rezultaty:

- Dzięki zatrudnieniu powyższych specjalistów i przygotowaniu bazy lokalowej będzie możliwość prawidłowego realizowania określonych zadań w niniejszym programie.

VII. Przewidywane źródła finansowania:

- środki własne powiatu;
- środki EFS w ramach POKL;
- środki celowe (pozyskane z MPiPS, Wojewody, Marszałka);
- środki pozyskane przez organizacje pozarządowe.

VIII. Harmonogram działań na lata 2012 - 2014:

Lp.	Działania	Czas realizacji	Podmiot odpowiedzialny
1	Współpraca ze szkołami, dziennymi ośrodkami wsparcia, organizacjami pozarządowymi, ośrodkami pomocy społecznej, asystentami rodzin w celu poprawy funkcjonowania rodzin z terenu powiatu ostrołęckiego	Praca ciągła	PCPR w Ostrołęce,
1a	- współorganizacja wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin zagrożonych patologią	VI - VIII	PCPR w Ostrołęce, OPSy, ZHP
1b	- organizacja wypoczynku letniego i zimowego dla wychowanków rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	Okres ferii Okres wakacji	PCPR w Ostrołęce, organizacje pozarządowe
1c	- organizacja akcji świątecznej „I Ty możesz spotkać Mikołaja”	XII	PCPR w Ostrołęce, organizacje pozarządowe
2	Wsparcie specjalistyczne: - dla rodzin naturalnych	Praca ciągła	Poradnia Rodzinna

		- dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka	Praca ciągła	Poradnia Rodzinna
3	Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie powiatu ostrołęckiego		Praca ciągła	PCPR w Ostrołęce
4	Niwelowanie przyczyn wypalenia zawodowego u rodziców zastępczych poprzez organizację spotkań, szkoleń i wyjazdów integracyjnych		VI - IX	PCPR w Ostrołęce
5	Wsparcie dla pełnoletnich i małoletnich wychowanków rodzin zastępczych w ramach realizowanego projektu „Lepszy Start”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej		I - XII	PCPR w Ostrołęce,
6	Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków poprzez wypłacanie świadczeń w formie pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie lub usamodzielnienie		Praca ciągła	PCPR w Ostrołęce,
7	Podtrzymywanie więzi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzinami biologicznymi poprzez organizację ich spotkań w Poradni Rodzinnej		Praca ciągła	Poradnia Rodzinna
8	Pomoc finansowa dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w postaci dofinansowania do wypoczynku letniego dla dzieci i zwrotu kosztów utrzymania mieszkania/budynku		Praca ciągła	PCPR w Ostrołęce
9	Wsparcie dla zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w zakresie zatrudnienia dodatkowej osoby do pomocy w opiece nad dziećmi i pracach gospodarskich		Praca ciągła	PCPR w Ostrołęce
10	Umożliwienie wykorzystania okresu czasowego niesprawowania opieki nad dziećmi umieszczonymi w zawodowych rodzinach zastępczych i rodzinnych domów dziecka poprzez organizowanie opieki nad dziećmi w rodzinach pomocowych lub wyjazdach zorganizowanych		Praca ciągła	PCPR w Ostrołęce
11	Poprawa warunków lokalowych i kadrowych dzięki pozyskaniu bazy lokalowej i zatrudnieniu osób do realizacji zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej		2012r.	PCPR w Ostrołęce

IX Monitorowanie Programu:

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce we współpracy z wieloma instytucjami (szkoły, ośrodki pomocy społecznej, sąd, policja) i organizacjami pozarządowymi. Program jest spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów z Zakresu Pomocy Społecznej w Powiecie Ostrołęckim na lata 2007 – 2013. Monitorowanie Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Ostrołęckim na lata 2012 – 2014 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonywania zadań oraz analizy zbieranych informacji dotyczących realizacji działań ujętych w Programie. Informacja ta przedkładana będzie Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrołęce.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej oraz od możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.